

ლებიდან სრულად განდევნას და მის უკუღმართ მოქმედებას ტაშისკვრით გვეჩვენებ.

აი ის ძალი, რომელზედაც ეგრძნობა სამოსწავლო უწყება და რომლის შესახებ ზემოთ ვლაპარაკობდი. დასამალი არ არის ის ფაქტი, რომ უმრავლესობა ჩვენებურ მასწავლებლებისა, ზნეობრივად ძლიერ დაბალი საფეხურზე დგანან და მათთვის არ არსებობს აღმართის გამოცემით უზრუნველყოფის მაღალი იდეალი. უკველი მათი ნაბიჯი უპირინკიოა, თანაფილი ჩიხა პაროგნების დასაცვლად გადადგები.

ეს მოსაზრება რომ სამართლიანია, ამას ბევრი რამ ამტკიცებს და უფრო თვალსაჩინოა კი ჩვენი სკოლის დღევანდელი მდგომარეობა. ათას მასწავლებელთა შორის მხოლოდ ორმა ამოღო ხმა, სხვები გაუწილებლად, სინილის დამზიდებულნი ხალხით მიეშურებინათ სკოლებისაკენ, რათა ჩვენი მოზარდი თაობა დაბნეული იქნებოდა; დაფიქრდნენ მას სამშობლო ენა და სამაგიერო ჯილდოდ კი მიიღონ მ. გროზდოვის და კომპანის დიმილი და ორიოდ გროში, კუქის გამოხადობად.

საბუღებო მტკიცდება, რომ სამოსწავლო უწყებას 1881 წლის გეგმის გაუქმების აზრი ჩვენმა „პედაგოგებმა“ მისცეს და მათივე შეწყობით ენა მთავრობის მოხელეებში მასწავლებელთა მოხსენებაზე გვითითებენ და ამით ამართლებენ თავიანთ უკანონო მოქმედებას.

ამნაირად „სიღმრთედან გატყდა“ და სამწუხაროდ სიღმრთელების გამქცევი ერთი ან ორი კი არ არის, არამედ ასობით.

ქმნარად საგალობალი იმ ერის მომავალი, რომელსაც აძლენი მანქანი შეიქცა, მაგრამ უფრო საგალობალი ჩვენებოდა იგი, რომ მანუგებდნენ ნიშნებს არ გვადგენენ: ეს არის ფართო საზოგადოების თვითნებობის ზრდა.

და სანამ ჩვენი ხალხი თვითონ არ მიხედება ყოველივე იმას, რასაც სწადიან ვაგებობენ, მანუგების საქმეს ვერ უშველიან ვერც პროტესტები და ვერც ცრემლთა ფრქვევა სამშობლო ენის შევიწროების გამო.

და როდესაც ხალხის შეგნება უფრო მაღლა აიწევს—მანინ ჩვენი მასწავლებელიც სხვა კილოზე დაიწყებენ სიმღერას, როგორც ეს წარსულ წლებში ვიხილეთ.

ეპიპოსიდიონი.

ძღვნაღ ის—ს.

მე სიყვარულის მეზღვაური ვარ, თვალ-უწყუნელ მის ზღვაზე დავსტურავ, და არც კი ვფიქრობ ნათესადგურს მივად-წოი სადმე, ჩემი იალქანი არასდროს არ გაჩერდება, მუდამ ქარაშხალს უნდა კოცნიდეს, მე ჩემ გემიდან არასდროს არ დაუშვებ ლუხას, მაინც მე არც კი მაქვს ის.

ოთხს სტიქიას მესუთე მოემატა და ეს ჩემი სულია.

ჩემი სული, პეკელას მივაცხე, სიკვდილის მოახლოვების ეპიპოსიდიონი, ყველივს გაუბრძნო და კოცონს თავს დასტრიალებს, რომ ალის ნაკადულში დაიბანოს ტანი.

ჩემი სული ალბატროს მივაცხე, ოკეანეში გემს რომ მისდევს ენეიანი ძახილით, საყვარლო, გინდა ზამთარ-ზაფხულში დაუქვრობ ყველივს ხედავდე, გინდა მთავარ არასდროს არ დაფაროს ფრთა-ფარფატი ღრუბელმა, გინდა ყოველთვის უტყერდ ციხარტყელას?..

—ჩამოხვედი ჩემ სულში და იქ იპოვი მთ სამარადისო ხატებას.

—კაცო, გიყვარდეს, ცათ შთამომასეს,

როს მათ დაბადდეს.

და ვინ დამიშლის მე სიყვარულს!.. საყვარლო, ნუ უფრთხი ჩემ გრძნობას, რა შენადგება შენ კალთაში სული დაიწვას! ენების ზეწარში გამოგვყვებ, ველურ ენებას გაუწევბ ძველ ღვინავით ტუბოლს; არ შემოხედავ მაინც შენ სამსხვერპლოს წინ, როგორ ფართხალოს ზეგარკად შემოწირული ცოცხალი გული...!

ამბობენ, დემრთმა მისთვის შეტქმნა ედემი, რომ ჩვენ იქიდან გამოვეყვართ, მაგრამ ვანა სამოთხე ფერს არ იცვლიდა შენ თვალეში რომ ჩაქნდა?..

ამბობენ, ანგელოზები ქვეყნად არ ჩამოდიან, მაგრამ, რომელი სერაბიში არ გიკრებად შენ უფრთხიბო დათ?..

მე მიწას არ ვაპატიებ, რომ შენ ფეხებს კოცნის, და მზე—რომ შენ თმაში სხივებს ათიანთინებს!..

გეტყუდა რამეს კიდევ, მაგრამ რა უნდა გითხრა ისეთი, რაც შენ არ გაგიგონია—ყოველ დამით გეფიცება სიყვარულს ვარსკვლავთა კრება, მზე შენზე ფრთხილად და მთავარ შენ ნაკვალევს კოცნის. წმიდა ხარ, წმიდა, მაგრამ რამდენადღა შენ წმიდა ხარ, იმდენად წმიდაა ლოცვა შენი ჭურჭლისა!..

ბ. ტაბიძე

—ნუ გეგარდებ, სენა; მაგის ფიქრი ნულარ გაქვს. შვილსაც დაგებურდებ და იმ შენს პარტიოსანს დედა-კაცსაც. მაგის როგორ გაგაბედინებო. მაგის ნებას არ მიცემთ, არა. სოფელი მათ ხომ არ გაგაბედინებო! ავტო მოგზავდი კაცი და ასეთი ამბავი არა თუ მინახავს, არც კი გაგიგონია, ამბობდა ერთი მოხუცებული გლეხი.

—ვირი, ვირი,—მოისმა ბავშვების ყიყინა, რომლებიც თავ-ქუდ მოგლეჯილნი მოაბრუნებდნენ ვირს...!

—უკულოც განიკლდა ამ მშვენიერ დილას, მაგრამ ის მას იმდენ ყურადღებას არ აქცევდა. მას თავისი საქმე ჰქონდა; დიდეს, პატარას, მოხუცს, ჯილდოს, ქალ-კაცს თავი მოეყვარა სოფლის მოედანზე და დაუსრულებელი, სმენის დამაყრუებელი ხმაერობა ჰქონდათ...

—როგორ შეიძლება ამის პარტია, როგორ?! იმხანა ერთი დედაკაცი. მაგან ქალებს თავი მოგვკრა. —როგორ გაბედა მაგ სამიწებ, ქმარს როგორ გაეცა?! უნდა ჩაქოლოთ, ქვეყანას შეგატყუებოთ, თორემ ყველანი ასე იზებენ,—გაჰკოდა მეორე.

—არც გიგოლას უნდა შერჩეს ასეთი ოინები. სულ მაგის ბრალშია კანონიერი ცოლი გაგდო, უკუვამაზებოდ დასტოვა, და სახლში კი სხვისი ცოლი შეიყვანა. თუ მასაც არ ვაწყალებთ ქეუა,—ჩვენი ქმრები წაბაძვენ ას და, დედა-კაცებს, უბედური ღლე დაგადგება იმხანა მესამე.

—ვირზედ უნდა შეგვავთ, ვირზედ. ნუშა გაგაბედითოდ, გავურთოთ—უკან მას გიგოლა დაეადგენოთ და ორთავეს ვაძახებოთ: დანაშაუდ ვარ... დანაშაუდ ვარ... იმხანა ერთი გავლენიანი გლეხი.

—ვირი, ვირი! შეტყუარეს ბავშვებმა. მოგიყვანათ ვირი—და ყიყინით დავშინებნენ ბინდარსკან, სადაც მათ ვირი გვეულბოდათ.

სენა აქ იყო... და იმის მოლოდინში, რომ სოფელი დაუბრუნდება მას ცოლ-შვილს, აღუდგარდა ოჯახს—იმედინად გამოიქცაბოდა და ილიმბოდა კიდევ.

—ნუშას ღვრიდ აღარა მაქვს, არა, თქვენი ქორიშთ. თუ არ მოვა, იყოს, სადაც უნდა. მაგრამ, შაქრი ხომ ჩემია? რად მართმევენ შაქრს? ამისთანა კანონი სადა სწერია? ამბობდა ის.

თუ რომ ცრემლები მდიოდეს, ვერ ამოშდოს ენა მე, მშობელი არე-მიდამოვ, მაღამო მეყავ, მენამე! როს მთას დილის მზე შემოსავს, მის ჭეჭის ავალ მდუმარე, რომ იქ ლოცვა ვსთქვა დილისა, ცრემლი ვფერქვი მდუმარე. არწიენი კვეთდენ ჰაერსა, ძირს დედამიწას ძინოს, ველარ ითენდეს ჩემს ალერსს, მანვი მიდამოს ეფეროს! იფანტებოდეს უხმოდა, იფანტებოდეს დუმილით... მშობელა არე მიდამოვ, ეს ხდება ჩემი სურვილით! მინდა შენს სვედას მარადის ჩემი ცრემლები დავსქინო, მინდა ძილშიაც სვედის ხმა და მწუხრის ზარი გასმინო!

იასამანი.

მსოფლიო კრება ექიმთა

(დონოსი წარაჯიან გაზ. „არს. ვეა.“)

ჩვენი დრო მეტად საყურადღებოა. აღმართის გონება ეძებს ხალხის გასანადგურებელ საუკეთესო საშუალებას. მრავალი სახელმწიფო მოღვაწე და პუბლიცისტები ამტკიცებენ, რომ მშვიდობიანობა და ომი—ორივე მსოფლიო კანონებაა, რომელთაც ემორჩილება ქვეყნებმა. ჩვენ ენა გვემტკიცებენ, რომ სხვისი მიწა-წყლის წასართმევად ატეხილი ომი უნდა სისხლს უმატებს ერსა და ახალ სიცოცხლეს აძლევს. სხვის მიწა-წყლის დამპყრობა გზადვან იზიარებს გაზარდებულ დაზარალებულ ერს. სწორედ ამ განზახლებას და გზადვან მოზარდებისათვის—დამბინი იგონებს უდიდეს ზარბაზნებს, ყუმბარებს, პეგროპლანებს, წყლის ქვეშ მოსიარულე გემებს.

საერთაშორისო ჭურჭებს ეს განზახება და გზადვან მოზარება განგების ძმანდება მიანიათ და საცეცხლეებს ამხადებენ.

და ამავე დროს მთელი ქვეყნის მეცნიერნი იკრიბებიან ერთად და ამბობენ:

„ჩვენ არა გვძულს სხვა ერის წარმოადგენელი. ჩვენთვის სულ ერთია, რო-

სურვილია—წინააღმდეგობას ვერავინ გაუწევს. სენას შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და ადვილი შესაძლებელია შეიღოს მას აუთენტიკი თუ არა და ეს თვეც შევიძლიათ მოგავაგრო. აირჩიოთ გამოცდილი კაცები და ამით უთანხმოების გადაწყვეტა მათ მიანდევით. მეც, რამდენიც უნდა, დავგებებარებო... დაამთავრა მასწავლებელმა.

მასწავლებლის სიტყვებმა გასკრა... აღდგებულ სოფელი დამშვიდდა და თვითონვე შერცხვა თავისი არა საკადრისი საცეცხლეობა. ნუშა შაქრი გიგოლას გაგება, სენა კი, კლავ სოფლის სამსახარო საგნად გადაიქცა...

XL

—მოჩა, ყველაფერი გათავდა!.. დიამარხა ჩემი ბედნიერება... ჩემი ნუშა, ჩემი შაქრი, წამართვეს... ამოგლეჯეს გული და სოფელი მანარებს გადაუღდეს საჯაგხად... ჩემო ბიჭუნებ, ჩემო შაქრო!.. გმინავდა სასოწარკვეთილებამდის მისულნი სენა.

იმის მწუხარებას საზღვარი არ ჰქონდა. ის ვერ შეიკავებოდა იმ აზრს, რომ მისი კანონიერი ცოლი, მის სახელზე მონა თლული შაქრი, სხვებთან იცხოვრებდა და ის კი—კლავ მარტო, ობოლად, ოხერ-ტიფილ მანარებდა. მთელი თავისი სიყვარულით ობოლობაში გაატარა, ძლივს გილბა ბედნიერი ცხოვრება და გილბა ერთბაშად ხუცხელივით გასულა მთელ გამოკაცებს ხელიდან, ის, რაც მას თავის საკუთრებად მიანდა, თურმე სხვისი ყოფილა. თვალზე ახვეული უტყერდა ის არ ყოფილ ბედნიერებას. ამდენი ხანი ყველაფერ ჩრტყულებული იყო. ეს იცოდა ცოლმა, გიგოლამ და მაღალ სოფელმა; მას ყველანი დასცინოდნენ ჩემუბნად, მაღალად... —არა, არა, ენებმა, ტუქილი ყოველივე ეს შეიძლება მე მტყუნებოდეს ასე. ვინმე, ბოროტმა მოკოლა ყოველივე ეს... ეტბრება სენა თავის თავს... —შაქრი სხვისია?! არა, ეს წარმოუდგენელია! ის ჩემია, ჩემი ღვიძლი შვილი, ჩემი სისხლი და ხორც!..

თუშა ამ გვირად არწმუნებდა ის თავის თავს, მაგრამ ექვი მაინც თავისას შერებოდა და გველივით მიიკლანებოდა, მწარედ ქნენდა ისედაც დაიარეულ მის გულს...

მელ ენაზე ლაპარაკობს აღმართი, რომელ ღმერთსაც სცემს თავყენას, რომელი ზნე-ჩვეულება აქვს. ეს მისი კერძო საქმეა. ჩვენ ერთი მიზანი გვაქვს და ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა მხოლოდ მშვიდობიანობა და მშვიდობიანობა...!

ასე ამბობენ ექიმები, რომლებიც მსოფლიო კრებაზე მოდიან ლონდონში. კრებაზე იქმნებიან გამოჩენილი ექიმები: ერლიზი, ლაგერანი, ფროინდი, ბერტელ-კი, რიში, ვილდი, ფერსტერი, ჟონე, ნოლმანი, ლევიდტი, მაინცმესი და სხვ.

ყველა ერთი, ყველა ერის წარმომადგენელთა მათი მიზანი აქვთ: დეგმაროს ავადყოფთ.

კრება მოისმენს ბაზუორდისა, ფსტუნდის და ნეიტერგის მოხსენებას—კიბ-ის შესახებ, კიბასტოს მოხსენებას—შესახებ შავი ქრისა, მანქანისა და ვენსატის მოხსენებას სახალის შესახებ, ერლი-პისა და გარისონის მოხსენებას—შესახებ ათაშანგისა და მრავალ სხვას.

კრებას დაესწრება 5000 ექიმი. თუშა მათ შორის იქნებიან გერმანელები, ინგლისელები, იტალიელები, ფრანგები, რუსები, ებრაელები, იაპონელები, პოლონელები, დანელები, შვედები, ჩინელები და სხვა, თუშა ეს ექიმები 25 სხვა და სხვა ენაზე ლაპარაკობენ, მაგრამ მოხსენებას წაიკითხავენ მხოლოდ ინგლისურ, გერმანულ, ფრანგულ და იტალიურ ენებზე.

ომის შედეგი.

ბულგარეთს გაუყვანია ბრძოლის ველზე 850,000 კაცი. პირველ ომში დაკარგა 80,000 კაცი და დახარჯა 600 მილიონი მანეთი. მეორე ომში—მოკლულია 60,000 კაცი და დახარჯულია 360 მილიონი მანეთი.

სერბეთს მოამზადა საომრად 250,000 კაცი. პირველ ომში მოკლულს 30,000 კაცი, დახარჯა 310 მილიონი მანეთი. მეორე ომში დაკარგა 40,000 კაცი და 200 მილიონი. შავგარეთმა დაკარგა 8000 კაცი და 8 მილიონი დახარჯა.

ოსმალეთმა საომრად გაამზადა 450,000 კაცი. დაკარგა 100,000 კაცი და დახარჯა 800 მილიონი მანეთი.

ამას თუ მიუვამტყო ხოლგისა და სხვა ავადყოფილისაგან გარდაცვლილთა რიცხვი, გამოვა, რომ ბალკანეთის ომის დროს დაიხოცა სულ კოტა 400,000 კაცი და დაიხარჯა 2,600,000 თასი მანეთი!!!

ერთს წუთს თვალს გადავლო მან წარსულს და ენა კი ცხადზე წარმოუდგა ყოველივე; ყველაფერი მოავრდა... შედარა... სოფლის ნათქვამი ნუშას საცეცხლს, გაიხსნა ნუშას დედის ნალაპარაკები გიგოლას და ნუშას ხუმრობის შესახებ... შაქრი და გიგოლასი ასეთი საარაკო მსგავსება და გული ძალზე შეეკუმშა, სული შეეგუბა...

—არა, ვერ დავრწმუნებ, სანამ დანამდვილებით არ გავიგებ ყოველივეს და შენე თავი ცოცხალი არ მინდა. იმხანა სენა...

ერთს საღამოს სენა თავის სახლის კარბის წინ იჯდა და ჩამაშავალ მზის სხივებზე თებობდა. შავი ფიქრები ეჭვი, უიბოდლა და გრძობდა იმისი, რომ ის კლავდ აზრად ამ სოფელად, ჩვეულებრივ უიბოდლა მას გულს... ამ დროს მან თვალს მოჰკრა ნუშას, რომელიც კოკით მხარზე წყაროსკენ მიდიდა. სენა დაუყრებელი წამოიჭრა და ნუშას გამოუდგა...

—ნუშა, ნუშა! მიმართა მან, ნუშა, თუ ბიჭობი გაქვს, გავიციე იმ შენს საყვარელ ნუშას თავს, მიმართა, დუფრავად მიმართა: ვისია შაქრი?! ერთი სიტყვა, მეტს არაფერს გთხოვ. ჩემს დღეში არ დავნახებ, არც შეგაწუხებ არაფრით. იცხოვრე ბედნიერად, ჩემო ნუშა!.. ცრემლ მორევული გმუდარებოდა სენა. ნუშა წამით შესდგა. რამდენჯერმე გადავლო თვალს სენას და ბოლოს გადაქითი უთხრა:

—შე საბარლო, შენი რომ ყოფილიყო, სხვას დავანებებდი?! ვიციც იყო, იმას მიუყვანე... და ნუშამ აქაერებით განაგრძო გზა.

სენა გაქვავდა, ენა ჩაუარდა. კარგა ხან გერა დავიდა ადგილიდან... შემდეგ ხელი გაიქცია; ამოიწმინდა თვალეები ახალეზის კალთებით და მიმე ნაბიჯით მიუხალეოდა სახელზე. პირქარბელივით გადო კარბები და შიგნიდან ამოიღო ჩაიკეტე... ცოტა ხნის შემდეგ სახელში იგრიალა თოფი... თოფის ხმა და სახელის ირგვლივ სოფელს მოუყარა ბიჭები და მალე გამოიჩვენა, რომ სენას თავისავე სანადირო თოფით გული გაეგმრა.

ილია რუხაძე.

უცხოთა შორის.

სუფრაჟისტები.

„თუ რომ ერთხელ ვერ მიღწევი სურ-ელს, ხელ-მორედ ეცადე მიადწო. ეცადე: ეცადე, ეცადე, ვიდრე შენს მიზანს მიადწეო“. ყოველგვარ საზოგადო საქმეში ინგლისელს ეს სიტყვები აკრია ბირზე:

—ეცადე, ეცადე, ეცადე. ხალხის მოძრაობა მრავალჯერ იყო დამარცხებული, დემოკრატიის მტრებს მრავალჯერ გაუშარჯვია, მაგრამ დემოკრატიის გული არ გასტყებია და დღეინებით ამბობდა:

—ეცადე, ეცადე, ეცადე. ინგლისის ხალხმა დიდ ხანს იბრძოლა თავისუფლებისთვის. გლეხები ერთხელ განთავსდნენ, მაგრამ ისევ ბატონეობა ჩამოვარდა. გლეხებმა ხელ-მეორედ მოიპოვეს თავისუფლება. ტახტის წინააღმდეგ ინგლისი იბრძოდა 1642 წლიდან 1688 წლამდე. კათოლიკეთა და ებრაელთა ემანსიპაცია მოპოვებულ იქნა დიდის ბრძოლის შემდეგ. პარლამენტი (ირლანდიის თავისუფლება) გულისთვის ავტო 30 წელს იბრძვიან ირლანდიელები. დამარცხდებიან ხოლმე ირლანდიელები და რაღაცალები, მაგრამ გულს არ იტყებ და ამბობენ:

—ეცადე, ეცადე, ეცადე. ეს სიტყვები აქვს დღეინად ინგლისელ სუფრაჟისტებს. ენაზან სუფრაჟისტები შეესივნენ ლონდონს. აუარებელი ქალები გაემგზავრნენ ინგლისის ყველა კუთხიდან ლონდონისაკენ ცხენებითა, ველოსიპედებით, ეტლებითა და ავტომობილებით. წინ დროშა მიუძღოდან. სოფლად, სადაც დამეს ათენდნენ, დილით მტრებები იმართებოდა და სუფრაჟისტები უხსნდნენ ხალხს ბრძოლის მიზანს.

სუფრაჟისტები ლონდონში შევიდნენ ოთხივე მხრიდან. აქ მათ შეუერთდნენ ასი ათასობით ლონდონელი სუფრაჟისტები. წინ მიუძღვებოდა დროშები. დროშებზე აწერია:

—ჩვენნი იარაღი—საზოგადოების თანაგობიანობა.

—ვიდრე ქალს არჩენის უფლება არ ექმნება, ინგლისი ვერ ჩაითვლება თავისუფალ სახელმწიფოდ.

რილა თქმა უნდა, რომ სუფრაჟისტების ურავლეობა—ახალგაზდა ქალების, მაგრამ მათ შორის მოხუცებულებიც ბევრია. ექიმ ქალს სუფრაჟისტის ფუნქციას ვინ არ იცნობს ინგლისში. პირველი სიტყვა წამოიხსენა მტრებზე 30 წლის წინად. მტრებზე მოსული არიან 84—90 წლის სუფრაჟისტები.

უშველბელი მოედანი სასეა ხალხით. სუფრაჟისტების გარდა, მამაკაციც ბევრია. მოედანზე ოკი პლატფორმაზე მართული. სუფრაჟისტებს ზოგს ხმა აქვთ დახრიწიანებული ბევრი ლაპარაკისაგან:

—ჩვენ ემორჩილებით იმავე კანონებს, რომელსაც მამაკაცი ემორჩილება. ურჩობისა და კანონის დარღვევისათვის ჩვენც ისე გვსჯიან, როგორც მამაკაცებს. ჩვენც ისე ვიხდით გარდასახვას, როგორც მამაკაცი. ჩვენც ისე ვიტანჯებით, თუ ერს უხებოთ მთავრობა ჰყავს, როგორც მამაკაცი. ჩვენც ისე გვსურს, როგორც მამაკაცი, რომ კანონი გონიერი და სამართლიანი იყოს. თუ კანონდებელი შესცდა, ჩვენ უფრო ენჯივებით და ვიტანჯებით, ვიდრე მამაკაცი. აშკარაა, ჩვენც ისეთივე საარჩევნო უფლება უნდა გვექონდეს, როგორც მამაკაცი.

მეორე პლატფორმიდან მოისმის: —კალიფორნიის ქალებმა უკვე მოიპოვეს საარჩევნო უფლება ორი წლის წინად, ამ ორ წელიწადში მრავალი კანონი გამოიკა კალიფორნიიში დედათა და ბავშვთა სასარგებლოდ. სხვათა შორის დაკანონებულია, რომ საქმეში უეჭველად უნდა წარადგინოს დაქორწინებამდე იმის მოწმობა, რომ ცუდი ავადყოფილება არა სჭარბა.

—ჩვენ ვთხოულობთ—დაუყოვნებელი მოგვეცეს საარჩევნო უფლება, ჩვენ გვინებინან: როგორ მოგცეთ ეს უფლება, ორდესაც ძალ მოპოვების გზას დაადებთ. ეს ისეთივე ფარისევლობაა მთავრობისა, რომლის შესახებ ჯერ ისევ 1830 წელს სიტყა ღორდ მაქოლემ: „როცა ხალხი მშვიდობიანად არის, კონსერვატორები ამბობენ: „ხალხს თავისუფლება არ სურს“. როცა ხალხი აჯანყდება, კონსერვატორები ამბობენ: „ხალხი ღირს არ არის თავისუფლებისათა“.

მამაკაცი წყნარად და მშვიდობიანად უმხენენ სუფრაჟისტებს, აშკარაა ინგლისის ქალთა აჯანყება მეტად ძლიერი. როგორც ზღვის დელა

ვას, ისე სუფრაჟისტების წადილის ასრულებას ვერაფერი შეაჩერებს და დღეს თუ ხვალ თავისას გახლებიან. დღეინა—ეცადე, ეცადე, ეცადე—თავისას გაიტანს.

წერილი ამბები.

მთელ დღემიწის ზურგზე ცნობილ ელისონის შვილი ამ ემად ევროპაში მოგზაურობდა. ელსანან ბერლინი იყო და ურეკამს ერისი ნაცონისათვის—მამა ჩემი ამ ემად აეთებეს ჰაერში საფრენ გემს. გემზე დეცევა 200—300 კაცი. ისეთი მანქანები ექმნება გემს, რომ საათში 100 ვერსს გაეფოსი.

ბეტერბურგში არსდება ახალი საზოგადოება, რომელსაც საგნად აქვს ავადყოფილის წამლობა აშუსიკი. საზოგადოების წევრებად ჩაეწერნენ ცნობილი ექიმები და მეფესიკენი. პირველ კრებაზე თავიანთ მოხსენებას წაიკითხვენ მუსიკის პროფესორი საკეტი და პროფესორი ბეხტერევი.

უიქელია, როდისმე ქრიკინას შეუწყუხებიანთ. შემოპერება ოთახში, სადმე კუნქულში მიიმატება და მოჰყვება დაუსრულებელ ქრიკინას. არ დაგაძინებს და ნერვებს ავიშლის ვერც მონახმა, სად მიკუნქულია და ვერც ვერაფრით დააშინებს. ზარბაზანი რომ ისრალოთ ოთახში, არ შეეშინდება. ექნება ერთი წუთით შეჩერდეს და რომ დარწმუნდება, ქვეყანა არ დაქუცულაო, ისევ მოყვება ქრიკინას.

თურმე ერთად ერთი საშუალება ყოფილა ქრიკინას გასაწმენდლად. საოცარია, რომ ქრიკინას არა ჰყავრება ერთი რამ, რაც რუსეთის კანცელიარების ძლიერ უყვართ და დიდძალ ფულსაც გვართმევენ მის საყიდლად. ეს გახლავთ ლუქა, უზბარლო ლუქა, რომლითაც კანცელიარის მოხელენი ყოველ გვარკალადებს ბეჭედს ასობენ. ქრიკინას ამ ლუქის სუნით ძლიერ ეგავრება თურმე.

თუ როდისმე ქრიკინა შეგაშინათ, დაეცემა, რომელ კუთხიდან მოისმის ქრიკინა, ისაოლავს ლუქს წაუვიდეთ. ლუქის ბოლის სუნით მიუწეა თუ არა ქრიკინას, იმართება და თავს აღარ მოგამბრებთ.

ხიზანთა ინსტიტუტის გაუქმების კანონ-პროექტი.

გაზეთ „არქიას 202 ნომერში შემდეგი წერილია მოთავსებული: აქავკასიის მფვის მოადგილემ მინისტრთა საბ. ქოში წარადგინა კანონის გეგმა თბოლისის და ქუთაისის გუბერნიებში ხიზანთა ინსტიტუტის გაუქმების შესახებ. ამ საკანონდებლო საშუალებით განსახლებულია დამოკიდებულობის ლიკვირაცია ამირ-ვაგისაში. ამ გვირადამოკიდებულება ჩვენს კანონდებლობაში არ ჩვეულებრივ, მოვლენასწარმოადგენს. ამ დამოკიდებულობის მოსპობასთან ერთად საჭიროა ხიზნების ყოველ ცხოვრების გა

